KEMIJOKI

Lausunto

23.5.2025

Eduskunnan talousvaliokunnalle
tav@eduskunta.fi

Viite: Talousvaliokunnan 16.5.2025 lähetetty lausuntopyyntö hallituksen esityksestä HE 45/2025

Lausunto hallituksen esityksestä (HE 42/2025) eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta

Kiitämme Eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa kirjallinen lausunto. Kemijoki Oy on Suomen merkittävin vesi- ja säätövoiman tuottaja. Kemijoki Oy:n voimalaitosten kokonaisteho ylittää 1 100 megawattia (MW). Omistamme 20 vesivoimalaitosta, joista 16 sijaitsee Kemijoen alueella, kaksi Lieksanjoessa ja kaksi Kymijoessa. Teemme pumppuvoimalaitoksen esisuunnittelua Kemijärven Ailangantunturilla ja selvitämme muiden pumppuvoimalaitosten rakentamisen mahdollisuuksia Kemijoen vesistöalueella.

Kemijoki Oy on tutustunut hallituksen esitykseen ja lausuntonaan esittää seuraavaa:

Yleistä

Kemijoki Oy suhtautuu hallituksen esitykseen positiivisesti. Näkemyksemme mukaan ehdotetut muutokset ovat omiaan edistämään puhtaan siirtymän kannalta tärkeiden sähköntuotannon ja sähkövarastojen edellyttämien liittymisjärjestelyjen toteuttamista tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Olemme nostaneet esiin Kemijoki Oy:n näkökulmasta merkityksellisimpiä uudistuksia omien otsikoiden alla.

Yleisenä huomiona toteamme, että ehdotuksen painotus on tuulivoiman sähköverkkoon liittymiseen liittyvissä kysymyksissä, mikä on ymmärrettävää tuulivoiman merkittävän kasvun perusteella. Haluamme kuitenkin muistuttaa, että sään mukaan vaihtelevan tuotannon lisääntyminen sähköjärjestelmässä kasvattaa entisestään sähköjärjestelmään liittyvän säätökykyisen ja joustavan tuotannon merkitystä. Vesivoima on kotimaista, uusiutuvaa ja joustavaa energiantuotantoa, joka pystyy vastaamaan sähkön kysyntään kulutushuippuina. Pumppuvoimalaitoksilla voidaan järjestelmään tarjota lisää joustoja. Kemijoki Oy:n selvityksen mukaan pumppuvoimalaitokset laskevat tukkusähkön hintaa, vakauttavat sähkön hinnan vaihtelua ja parantavat sähkön hinnan ennustettavuutta. Pumppuvoima mahdollistaa tuuli- ja aurinkovoiman lisärakentamisen lisäämällä sähköntuotantoa, joka kykenee tasapainottamaan nopeasti tuotannon ja kulutuksen välistä vaihtelua. Pidämmekin yhteiskunnan kokonaisedun kannalta tärkeänä, että lainsäädäntöä kehitettäessä huomioidaan myös perinteisen vesivoiman toiminta- ja kehittämismahdollisuudet kuten myös tarve edistää pumppuvoimalaitosinvestointien edellytyksiä. Näkemyksemme mukaan nyt käsillä olevalla ehdotuksella ei ole negatiivisia vaikutuksia näihin.

KEMIJOKI

Lausunto

23.5.2025

Eduskunnan talousvaliokunnalle
tav@eduskunta.fi

Sähköverkkoon liittymisen sujuvuuden lisäksi uusien sähköntuotanto- ja sähkövarastointiratkaisuihin tehtävien investointien osalta on merkityksellistä myös se, millaisia kustannuksia liittymisestä ja sähkön siirrosta hankkeelle aiheutuu. Ehdotuksella ei ole suoraa vaikusta verkonhaltijoiden liittyjiltä perimiin kustannuksiin eikä siinä oteta kantaa siihen, miten liittyvän tuotannon tai varastoinnin sähköjärjestelmälle tuottamat hyödyt tulisi huomioida kustannuksia kohdennettaessa. Yleisenä toiveenamme esitämme, että liittymis- ja siirtopalvelumaksuja kehitettäessä varmistetaan, että niillä ei vaaranneta sähköjärjestelmän ja yhteiskunnan kokonaisedun kannalta tarpeellisia hankkeita, joilla voidaan tuottaa sähköjärjestelmän kannalta yhä tärkeämmäksi käyviä joustoja.

Suurjännitteisen jakeluverkon määritelmä

Ehdotuksen mukaan yli 110 kilovoltin verkon johtoja ei pidettäisi enää jännitetason perusteella automaattisesti kantaverkkona, vaan tällainen johto voisi olla myös suurjännitteistä jakeluverkkoa, jos se on luonteeltaan paikallista tai alueellista verkkoa.

Kemijoki Oy kannattaa suurjännitteisen jakeluverkon määritelmän muuttamista esitetyllä tavalla siten, että paikalliset tai alueelliset yli 110 kilovoltin jännitteellä toimivat johdot voidaan jatkossa katsoa suurjännitteiseksi jakeluverkoksi.

Näkemyksemme mukaan muutos mahdollistaa teknisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaiset ratkaisut voimalaitosten verkkoon liittämiseksi ja sujuvoittaa näitä koskevia järjestelyjä.

Erillinen linja

Ehdotuksen mukaan luvanvaraisen verkkotoiminnan ulkopuolelle jäävää erillistä linjaa koskeva kahden megavolttiampeerin kapasiteettiraja poistettaisiin. Myös vähintään 110 kV erillisen linjan rakentamiseen tarvittavan hankeluvan myöntämisessä sovellettaisiin kevyempiä kriteereitä liittymisjohdon tapaan.

Kemijoki Oy pitää perusteltuna esitystä siitä, että luvanvaraisuudesta vapauden edellytyksenä ei erillisten linjojen osalta olisi enää se, että sähkö on tuotettu pienimuotoisessa sähköntuotannossa. Myös hankeluvan myöntämisen edellytysten osalta on perusteltua, että erilliseen linjaan sovelletaan samoja kriteereitä kuin liittymisjohtoon. Näkemyksemme mukaan ratkaisu on loppukäyttäjien ja markkinatoimijoiden kannalta tasapuolinen ja mahdollistaa sähköjärjestelmän kannalta tehokkaiden liittämisratkaisujen toteuttamisen.

KEMIJOKI

Lausunto

23.5.2025

Eduskunnan talousvaliokunnalle
tav@eduskunta.fi

Joustavat liittymissopimukset

Ehdotuksen mukaan sähkömarkkinalakiin sisällytettäisiin sähkömarkkinadirektiivin mukaisesti säännökset verkonhaltijan mahdollisuudesta tehdä joustavia liittymissopimuksia liittyjän verkkoon pääsyn nopeuttamiseksi. Joustava liittymissopimus olisi tarkoitettu määräaikaiseksi järjestelyksi siihen saakka, kunnes verkon kapasiteetti mahdollistaa lopullisen taatun kiinteän liittymistehon käyttöönoton. Laissa säädettäisiin kuitenkin myös Energiavirastolle mahdollisuus hakemuksesta myöntää verkonhaltijalle lupa tehdä joustava liittymissopimus pysyvänä ratkaisuna tietyssä verkon osassa, jolla Energiavirasto katsoo, ettei verkon kehittäminen ole tehokkain ratkaisu.

Kemijoki Oy suhtautuu positiivisesti joustavia liittymissopimuksia koskevien säännösten sisällyttämiseen sähkömarkkinalakiin. Ehdotus selkeyttää joustavien liittymissopimusten käytön edellytyksiä, niihin liittyviä menettelytapoja ja siten myös liittyjän asemaa.

Pumppuvoimalaitoksia voidaan säätää sekä pumppaus- eli sähkönkulutusmoodissa että sähköntuotantomoodissa, joten nämä laitokset soveltuvat hyvin joustavaan liityntämalliin.

KEMIJOKI OY

Markus Katara
varatoimitusjohtaja

Janne Ala
johtaja